

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2882/2563

ธนาคาร ช. โจทก์ นาย ส. จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 193/12, ป.พ.พ. มาตรา 193/30, ป.พ.พ. มาตรา 516

ย่อ / หลักกฎหมาย

ตามคำฟ้องของโจทก์เรียกเงินราคาในส่วนที่ขาดจากการขายทอดตลาด เนื่องจากจำเลยผู้สุ่ราคาสูงสุดละเลยเสียไม่ใช้ราคาเป็นเหตุให้เจ้าพนักงานบังคับคดีต้องนำเอาที่ดินพิพาททั้งสามแปลงออกขายทอดตลาดซ้ำ และได้เงินสุทธิไม่คุ้มราคาและค่าขายทอดตลาดชั้นเดิม ตาม ป.พ.พ. มาตรา 516 ซึ่งเป็นกรณีที่ไม่มีกฎหมายบัญญัติเรื่องอายุความไว้โดยเฉพาะจึงต้องนำบทบัญญัติอายุความ 10 ปี ตาม ป.พ.พ. มาตรา 193/30 มาใช้บังคับ และให้เริ่มนับแต่ขณะที่อาจบังคับสิทธิเรียกร้องได้เป็นต้นไป ตามมาตรา 193/12 ซึ่งคดีนี้หลังจากจำเลยประมูลซื้อที่ดินพิพาทในราคาสูงสุดแล้ว ละเลยเสียไม่ชำระราคาแล้ว เจ้าพนักงานบังคับคดีต้องนำที่ดินพิพาททั้งสามแปลงออกขายทอดตลาดซ้ำอีกถึงสองครั้ง เพราะผู้ประมูลครั้งที่สองก็ไม่ได้ชำระราคาและถูกริบมัดจำเช่นเดียวกัน จนกระทั่ง จ. เข้าประมูลซื้อและชำระราคาครบถ้วนเมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2549 การขายทอดตลาดจึงเสร็จสมบูรณ์ในวันดังกล่าว จึงต้องถือว่าวันที่ผู้สุ่ราคาสูงสุดได้ชำระราคาครบถ้วนเป็นวันที่โจทก์อาจบังคับสิทธิเรียกร้องให้จำเลยรับผิดชอบชำระหนี้ในส่วนที่ขาดจากการขายทอดตลาดตาม ป.พ.พ. มาตรา 516 ได้เป็นต้นไป

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยชำระเงิน 20,500,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าว นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ จำเลยให้การขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ให้โจทก์ใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนจำเลย โดยกำหนดค่าทนายความ 20,000 บาท โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับว่า ให้จำเลยชำระเงิน 16,950,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับตั้งแต่วันฟ้อง (วันที่ 29 พฤศจิกายน 2559) เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ กับให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาลแทนโจทก์ แต่เฉพาะค่าขึ้นศาลให้ใช้แทนเท่าทุนทรัพย์ที่โจทก์ขณะคดี โดยกำหนดค่าทนายความรวม 50,000 บาท จำเลยฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่คู่ความไม่ได้โต้แย้งกันในชั้นนี้รับฟังเป็นยุติว่า โจทก์เป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ ๕.5752/2545 ของศาลชั้นต้น และเป็นเจ้าหนี้ผู้รับจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ 19307 , 22013 และ 22015 ของบริษัท บี เอส เอ็ม ซี ไมนิ่ง จำกัด ลูกหนี้ตามคำพิพากษาของโจทก์ในคดีดังกล่าว โจทก์นำเจ้าพนักงานบังคับคดียึดที่ดินดังกล่าวออกขายทอดตลาดเพื่อนำเงินมาชำระหนี้ตามคำพิพากษา ต่อมาเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2548 เจ้าพนักงานบังคับคดีขายทอดตลาดที่ดินพิพาทจำเลยเป็นผู้สุ่ราคาสูงสุดเป็นเงิน 70,500,000 บาท มีการทำสัญญาซื้อขายระหว่างจำเลยกับเจ้าพนักงานบังคับคดี โดยจำเลยวางเงินมัดจำ 50,000 บาท และจะชำระราคาส่วนที่เหลือ 70,450,000 บาท ภายใน 15 วัน นับแต่วันซื้อเป็นต้นไป เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2548 เจ้าพนักงานบังคับคดีอนุญาตให้จำเลยขยายระยะเวลาการชำระเงินออกไปอีก 3 เดือน ครบกำหนดวันที่ 10 ธันวาคม 2548 ต่อมาเมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2548 จำเลยยื่นคำร้องขอขยาย

ระยะเวลาวางเงินอีกครั้ง แต่เจ้าพนักงานบังคับคดีมีคำสั่งยกคำร้อง และจำเลยมิได้ชำระเงิน ส่วนที่เหลือ เจ้าพนักงานบังคับคดีจึงริบเงินมัดจำ 50,000 บาท ที่จำเลยวางไว้ในการประมูลซื้อ ที่ดินพิพาท และจะนำที่ดินพิพาทออกขายทอดตลาดใหม่ เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2549

เจ้าพนักงานบังคับคดีนำที่ดินพิพาทออกขายทอดตลาดใหม่ ซึ่งนายสุธีภักย์เป็นผู้สุ่ราคาสูงสุดเป็น เงิน 50,000,000 บาท มีการทำสัญญาซื้อขายระหว่างนายสุธีภักย์กับเจ้าพนักงานบังคับคดีโดย นายสุธีภักย์วางเงินมัดจำ 3,500,000 บาท จะชำระราคาส่วนที่เหลือภายใน 15 วัน นับแต่วันซื้อ เป็นต้นไป แต่นายสุธีภักย์มิได้ชำระเงินส่วนที่เหลือภายในเวลาที่กำหนด เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2549 เจ้าพนักงานบังคับคดีจึงริบเงินมัดจำที่นายสุธีภักย์วางไว้ในการประมูลซื้อที่ดินพิพาท และ จะนำที่ดินออกขายทอดตลาดใหม่ เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2549 เจ้าพนักงานบังคับคดีนำที่ดิน พิพาทออกขายทอดตลาดใหม่ ในครั้งนี้มีนายเจตน์เป็นผู้สุ่ราคาสูงสุดเป็นเงิน 50,000,000 บาท มี การทำสัญญาซื้อขายระหว่างนายเจตน์กับเจ้าพนักงานบังคับคดี โดยนายเจตน์วางเงินมัดจำ 3,500,000 บาท ชำระราคาส่วนที่เหลือ 46,500,000 บาท ภายใน 15 วัน นับแต่วันซื้อเป็นต้นไป

ครั้นวันที่ 14 ธันวาคม 2549 นายเจตน์ชำระราคาที่ดินส่วนที่เหลือ 46,500,000 บาท ครบถ้วน เจ้าพนักงานบังคับคดีจึงมีหนังสือถึงเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดระยองจดทะเบียนโอนที่ดินให้แก่ นายเจตน์แล้ว หลังจากนั้นนายเจตน์ยื่นคำร้องขอคืนภาษี เจ้าพนักงานบังคับคดีตรวจสอบพบว่า นายเจตน์ถูกศาลพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลาย จึงยื่นคำร้องขอให้ศาลชั้นต้นเพิกถอน การขายทอดตลาด ศาลชั้นต้นพิพากษาให้เพิกถอนการขายทอดตลาด ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับ ให้ยกคำร้องของผู้ร้องและศาลฎีกาพิพากษายกฎีกา คดีถึงที่สุด ต่อมาเมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2558 โจทก์รับเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดที่ดินพิพาทจากกรมบังคับคดี คดีมีปัญหาตามฎีกาของ จำเลยข้อแรกว่า ฟ้องโจทก์ขาดอายุความแล้วหรือไม่ เห็นว่า ตามคำฟ้องของโจทก์เรียกเงินราคาใน ส่วนที่ขาดจากการขายทอดตลาดเนื่องจากจำเลยผู้สุ่ราคาสูงสุดละเลยเสียไม่ใช้ราคา เป็นเหตุให้ เจ้าพนักงานบังคับคดีต้องนำเอาที่ดินพิพาททั้งสามแปลงออกขายทอดตลาดซ้ำและได้เงินสุทธิไม่ คู่มีราคาและค่าขายทอดตลาดชั้นเดิม ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 516 ซึ่งเป็น กรณีที่ไม่มีกฎหมายบัญญัติเรื่องอายุความไว้โดยเฉพาะจึงต้องนำบทบัญญัติอายุความ 10 ปี ตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/30 มาใช้บังคับ เมื่อมาตรา 193/12 บัญญัติว่า อายุความให้เริ่มนับแต่ขณะที่อาจบังคับสิทธิเรียกร้องได้เป็นต้นไป ซึ่งคดีนี้หลังจากจำเลยประมูล ซื้อที่ดินพิพาทในราคาสูงสุดแล้วละเลยเสียไม่ชำระราคาแล้ว เจ้าพนักงานบังคับคดีต้องนำที่ดิน พิพาททั้งสามแปลงออกขายทอดตลาดซ้ำอีกถึงสองครั้งเพราะผู้ประมูลครั้งที่สองก็ไม่ได้ชำระราคา และถูกริบมัดจำเช่นเดียวกันกับจำเลยจนเจ้าพนักงานบังคับคดีต้องนำที่ดินพิพาททั้งสามแปลง ออกประกาศขายทอดตลาดใหม่ จนกระทั่งนายเจตน์เข้าประมูลสุ่ราคาสูงสุดจำนวน 50,000,000 บาท และชำระราคาคงถ้วนเมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2549 การขายทอดตลาดจึงเสร็จสมบูรณ์ในวัน ดังกล่าวจึงต้องถือว่าวันที่ผู้สุ่ราคาสูงสุดได้ชำระราคาคงถ้วนเป็นวันที่โจทก์อาจบังคับ สิทธิเรียกร้องให้จำเลยรับผิดชอบชำระเงินในส่วนที่ขาดจากการขายทอดตลาดตาม

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 516 ได้เป็นต้นไป มิใช่ นับแต่วันที่เจ้าพนักงานบังคับคดี เคาะไม้ขายและทำสัญญาซื้อขายตามที่จำเลยฎีกา เมื่อโจทก์ฟ้องคดีนี้ในวันที่ 29 พฤศจิกายน 2559 นับแต่วันดังกล่าวไม่เกิน 10 ปี ฟ้องโจทก์จึงยังไม่ขาดอายุความ ที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยใน ประเด็นนี้มานั้นชอบแล้ว ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาข้อนี้ของจำเลยฟังไม่ขึ้น ปัญหาต้องวินิจฉัย ตามฎีกาของจำเลยข้อต่อไปว่า จำเลยต้องรับผิดชอบโจทก์หรือไม่ เพียงใด เห็นว่า ตาม

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 516 บัญญัติว่า "ถ้าผู้สุ่ราคาสูงสุดละเลยเสียไม่ใช้ราคา
ไซ้ร ทำนให้ผู้ทอดตลาดเอาทรัพย์สินนั้นออกขายอีกซ้ำหนึ่ง ถ้าและได้เงินเป็นจำนวนสุทธิไม่คุ้ม
ราคาและค่าขายทอดตลาดชั้นเดิม ผู้สุ่ราคาเดิมคนนั้นต้องรับผิดชอบในส่วนที่ขาด" การที่จำเลยซึ่งเป็น
ผู้สุ่ราคาเดิมต้องรับผิดชอบชำระราคาส่วนที่ขาดจึงเป็นความรับผิดชอบตามบทบัญญัติของกฎหมาย
ดังกล่าว ซึ่งกำหนดจำนวนไว้แน่นอนแล้วว่าเป็นส่วนต่างระหว่างราคาของผู้สุ่ราคาเดิมเสนอกับรา
กาที่ขายได้ในครั้งหลัง แม้ในหนังสือสัญญาซื้อขายที่จำเลยทำกับเจ้าพนักงานบังคับคดี ข้อ 2.3 จะ
มีข้อความระบุว่า "หากจำเลยไม่ชำระค่าซื้อทรัพย์สินส่วนที่เหลือภายในกำหนด ยอมให้
เจ้าพนักงานบังคับคดีริบเงินมัดจำ และเมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีขายทอดตลาดต่อไปได้ราคาสุทธิ
ต่ำกว่าครั้งก่อนเท่าใด จำเลยยอมรับผิดชดใช้ให้เต็มจำนวนที่จำเลยประมูลไว้ในครั้งก่อน" ข้อตกลง
ดังกล่าวก็เป็นเพียงการนำเงื่อนไขตามหลักกฎหมายข้างต้นมาระบุไว้ในสัญญาเท่านั้น มิได้มี
ลักษณะเป็นการตกลงกำหนดค่าเสียหายกันไว้ล่วงหน้าแต่อย่างใด ราคาส่วนที่ขาดที่จำเลยต้อง
รับผิดชอบจึงไม่เป็นเบี้ยปรับที่ศาลจะลดลงได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 383
วรรคหนึ่ง ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาให้จำเลยรับผิดชอบชำระราคาส่วนที่ขาดโดยนำเงินมัดจำที่
เจ้าพนักงานบังคับคดีริบไว้มาหักออกจากส่วนต่างราคาที่จำเลยจะต้องรับผิดชอบ ชอบแล้ว ฎีกาของ
จำเลยข้อนี้ฟังไม่ขึ้นพิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

ปวีณา ศรีวงศ์ · สมพงษ์ เหมวิล · สุนทร เพ็ญวิวัฒน์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/2882/2563>